

## Pension och ekonomisk trygghet

### Bakgrund

Denna undersökning genomfördes under perioden 12-18 mars och resultatet är åsiktsmässigt representativt för svenska folket i åldern 18-85 år. Frågornas karaktär innebär att dessa endast är relevanta för de med ett yrke och inte har gått i pension, så endast åldern 18-65 år presenteras här. Antalet över 65 år som inte redan gått i pension är för få för att särredovisas. Totalt genomfördes 1174 intervjuer varav 915 som inte gått i pension.

### Sammanfattning

Rapporten belyser en betydande klyfta mellan svenskarnas önskemål om kortare arbetstid och den ekonomiska verklighet som kan krävas för att finansiera en sådan. Samtidigt blottläggs en brist på kunskap om pensionssystemet, särskilt bland kvinnor.

#### 1. Arbetsförmåga och hållbarhet

- **Låg tilltro till uthållighet:** Nästan var fjärde svensk (22 %) tror inte att de kommer att orka arbeta ända fram till pensionen.
- **Deltid som lösning:** Bland dem som tvekar inför att orka hela vägen, ses deltidsarbete som den främsta lösningen för att förlänga arbetslivet.
- **Hälsa framför lön:** Utöver arbetstidsförkortning efterfrågas mindre fysisk ansträngning, lägre stress och bättre anpassning för hälsa och kronisk sjukdom.

#### 2. Paradoxen kring arbetstidsförkortning

- **Populärt förslag:** En överväldigande majoritet (75 %) är positiva till kortare arbetstid om lönen förblir oförändrad.
- **Ekonomiskt motstånd:** Inställningen svänger drastiskt när en potentiell kostnad synliggörs. Om förkortningen påverkar pensionen negativt, hämmar löneutvecklingen eller kräver fler arbetsår, vänder ca 70 % av befolkningen och blir motståndare till förslaget.

- **Status Quo föredras:** Vid ett direkt val mellan olika modeller föredrar hälften av svenskarna att behålla nuvarande arbetstid, vilket tyder på att dagens upplägg ses som den bästa kompromissen.

### 3. Pensionsplanering och sparande

- **Vilja att spara:** Sex av tio svenskar kan tänka sig att spara extra för att möjliggöra en tidigare pension.
- **Unga mäns ambitioner:** Män i åldern 18–34 år utmärker sig; var fjärde i gruppen är beredd att spara över 10 % av sin lön för att kunna gå i pension tidigare, ofta före 60 års ålder.
- **Kunskapsglappet:** Endast 25 % uppger att de har en god förståelse för hur deras val i arbetslivet påverkar den framtida pensionen.

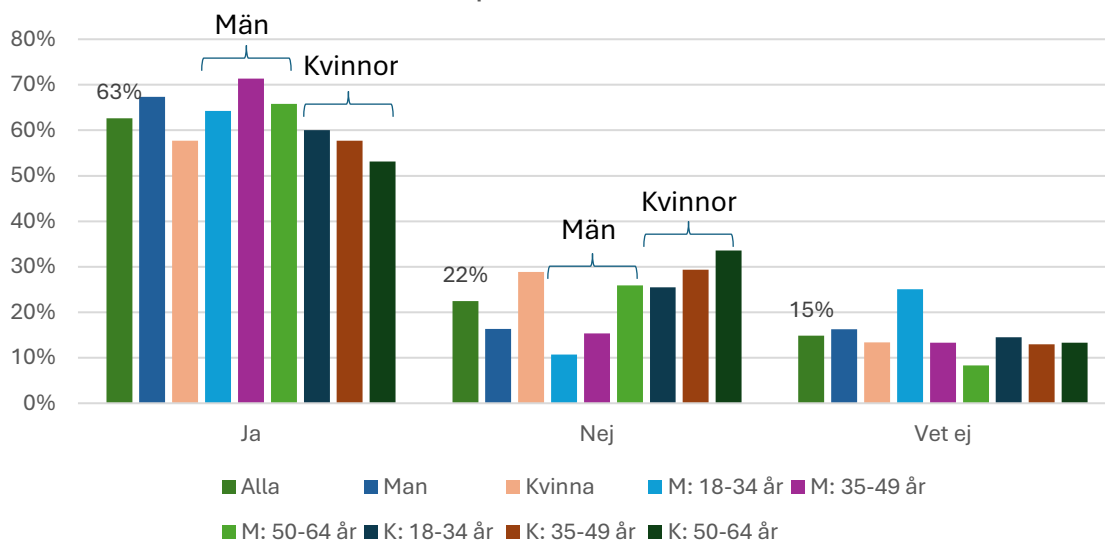
### 4. Den kritiska könsskillnaden

- **Kvinnors osäkerhet:** Dubbelt så många kvinnor som män uppger att de inte förstår hur olika val i arbetslivet påverkar den framtida pensionen.
- **För sen insikt:** Kvinnors förståelse för pensionen ökar ofta först i 50–64-årsåldern.

För att möta utmaningarna krävs både hälsofrämjande åtgärder på arbetsplatserna och informationsinsatser, särskilt riktade mot kvinnor tidigt i karriären, för att öka förståelsen för de ekonomiska konsekvenserna av olika arbetslivsval.

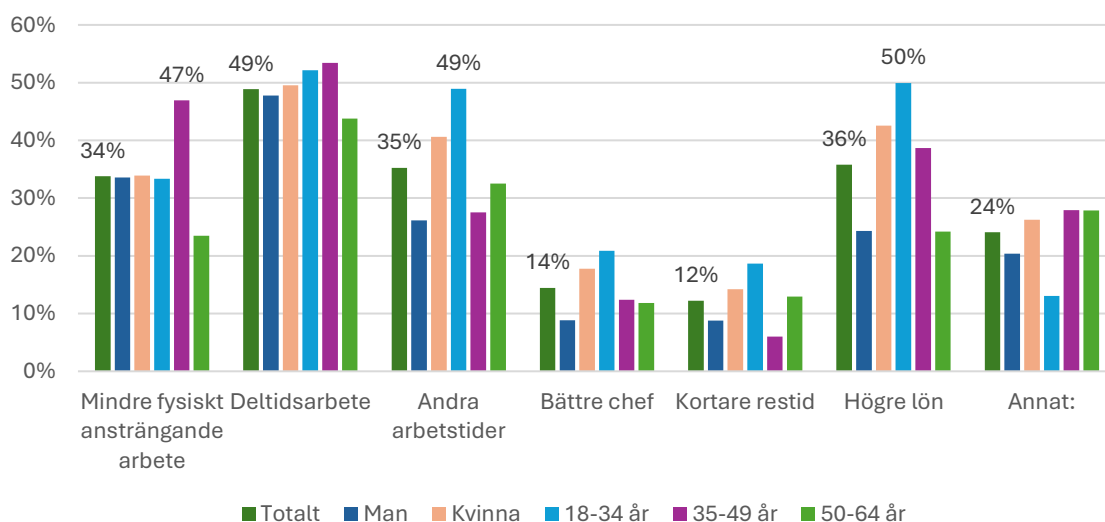
## Synen på pension

Tror du att du kommer orka arbeta ända fram till pensionen?



22 % av svenska folket tror inte att de orkar arbeta ända fram till pensionen, 15 % vet inte, och 63 % tror att de orkar.

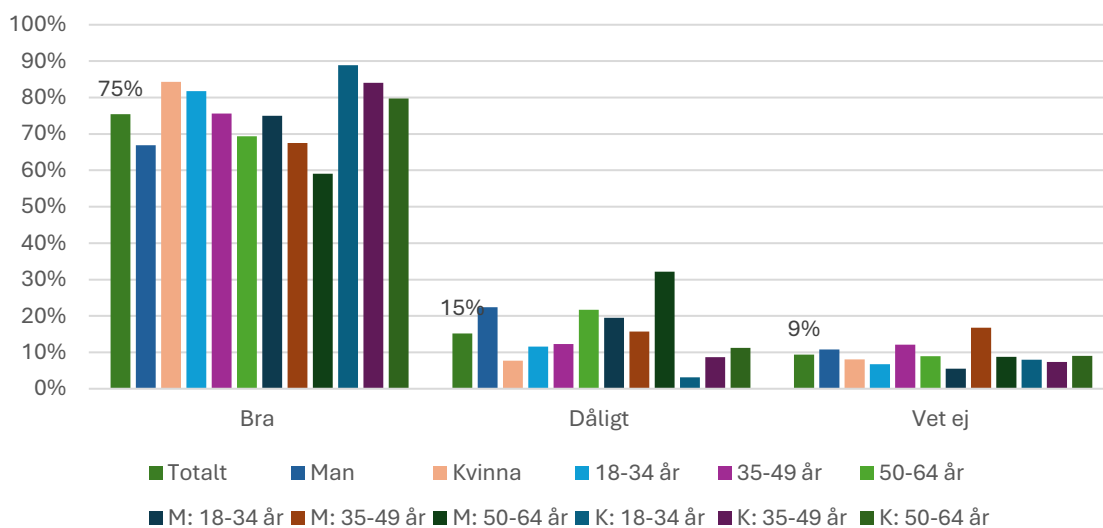
Vad skulle få dig att orka arbeta fram till pensionen?  
(Flera svar möjliga)



Bland de som inte tror de orkar anser varannan att deltidarbete skulle vara lösningen för att orka arbeta längre, var tredje anser att mindre fysiskt ansträngande arbete. Andra arbetstider samt högre lön skulle vara andra saker som gör att man kan orka arbeta fram till pensionen. Här finns ganska stora skillnader mellan åldersgrupper. Gruppen 18-34 år utmärker sig mer kring både andra arbetstider och önskan om högre lön för att orka arbeta fram till pensionen.

Var fjärde uppger andra anledningar, där man kunde skriva helt öppet. Bland dessa uppger man främst kortare arbetsvecka eller fler lediga dagar men också hälsoskäl, anpassning för kronisk sjukdom och lägre stress. Några nämner möjlighet att kliva ner från chefsansvar till medarbetare eller byta yrke helt. Även svar att "Inget skulle kunna få en att orka" upprepas i de öppna svaren.

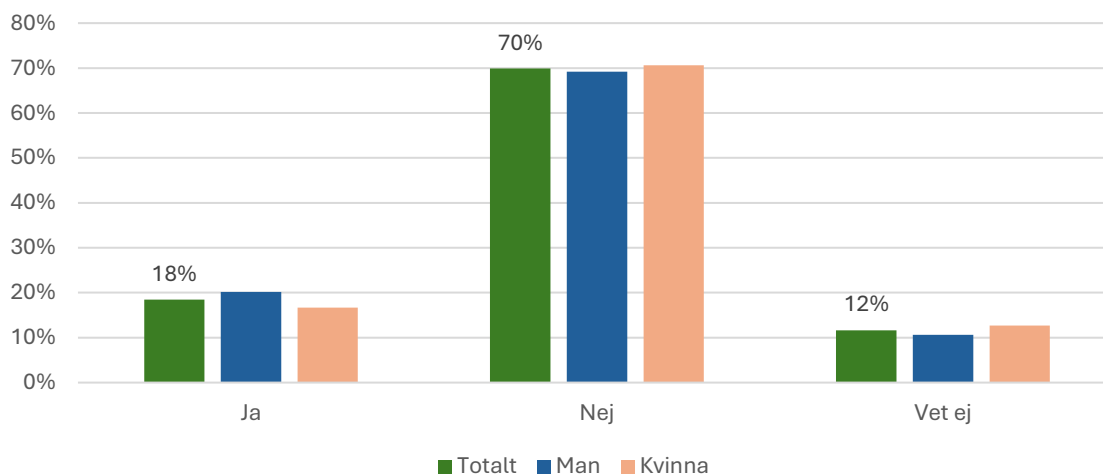
## Vad tycker du om ett förslag om generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön?



Minskad arbetstid är populärt, om det inte påverkar lönen så anser 75 % av svenska folket att det vore bra. Dock kompliceras det om man tittar på möjliga negativa effekter, alltså att man själv på något sätt behöver betala för den ev. minskade produktivitet som förkortad arbetstid skulle innebära.

Skulle du fortfarande vilja arbeta färre timmar om du visste att det:

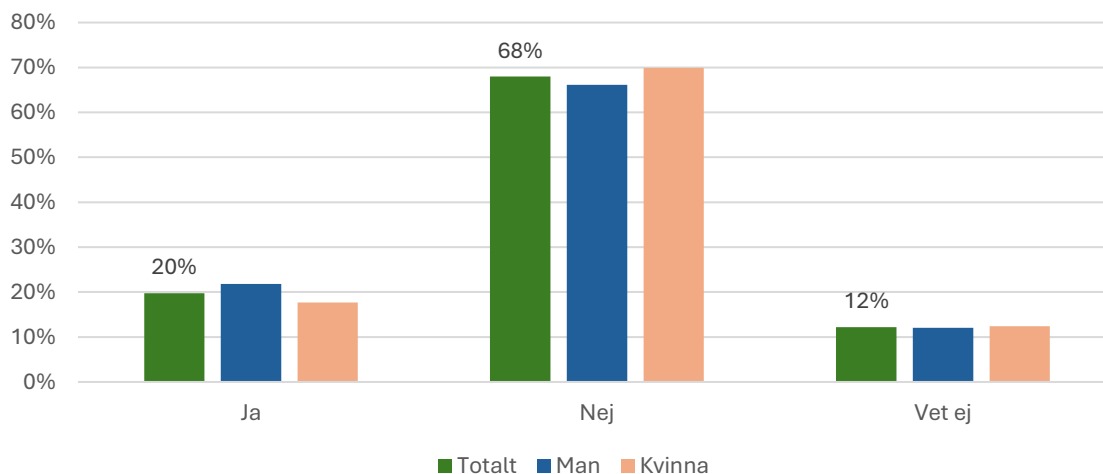
### Påverkade din pension negativt



Om det påverkade pensionen negativt är det endast 18 % som är för förkortad arbetstid.

Skulle du fortfarande vilja arbeta färre timmar om du visste att det:

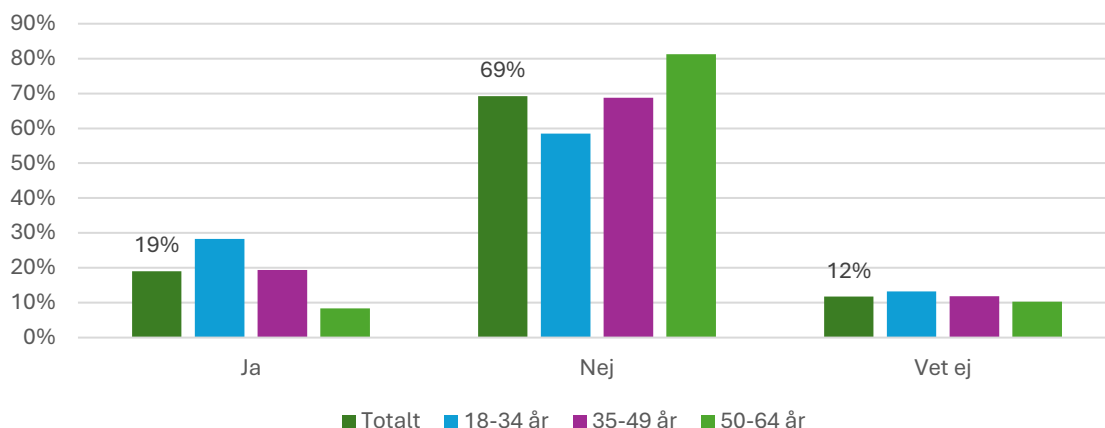
### Påverkade din framtida löneutveckling negativt



Om det påverkar framtida löneutveckling är det endast 20 % som är positiva till förslaget.

Skulle du fortfarande vilja arbeta färre timmar om du visste att det:

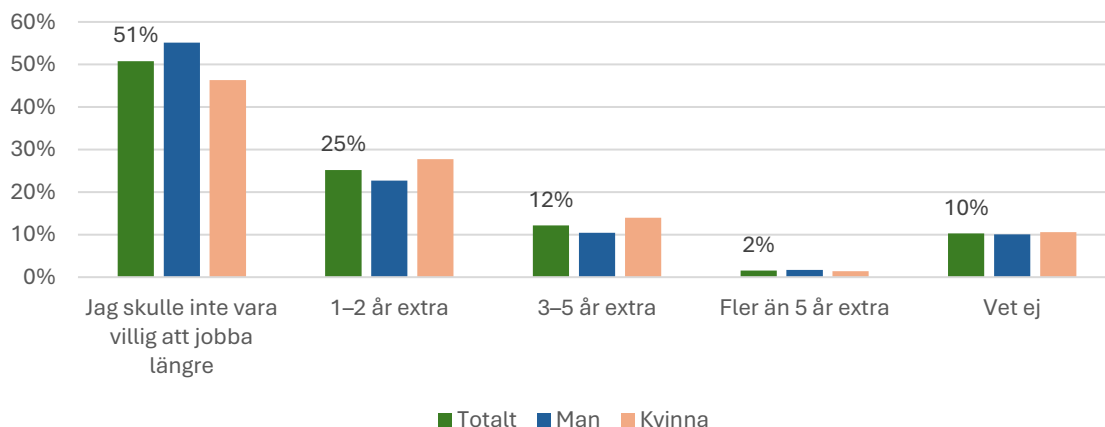
**Innebar att du skulle behöva jobba längre, dvs under fler antal år**



Om en förkortad arbetstid skulle innebära att man måste arbeta fler år totalt, är det bara 19 procent som fortfarande vill arbeta färre timmar. När olika typer av begränsningar eller nackdelar följer med kortare arbetstid förändras inställningen tydligt: istället för att 75 procent är positiva blir omkring 70 procent negativa till ett förslag om arbetstidsförkortning.

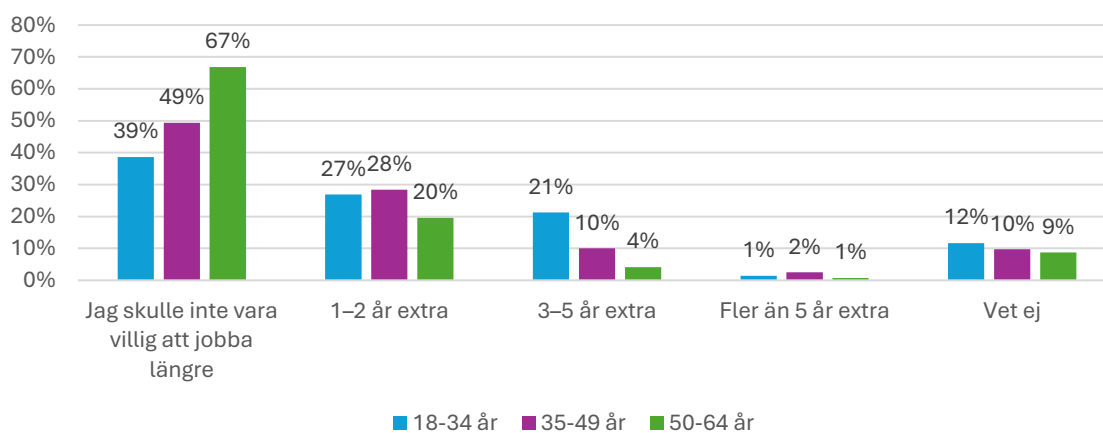
Om man kan arbeta mindre utan att det får några negativa konsekvenser upplevs det alltså som positivt. Men många är inte beredda – eller har inte möjlighet – att gå ner i lön, och orkar inte heller arbeta fler år för att kunna jobba färre timmar varje vecka.

För att finansiera en 4-dagarsvecka idag (ca 80% arbetstid), hur många extra år i slutet av arbetslivet är du beredd att arbeta för att inte sänka din framtida pension?



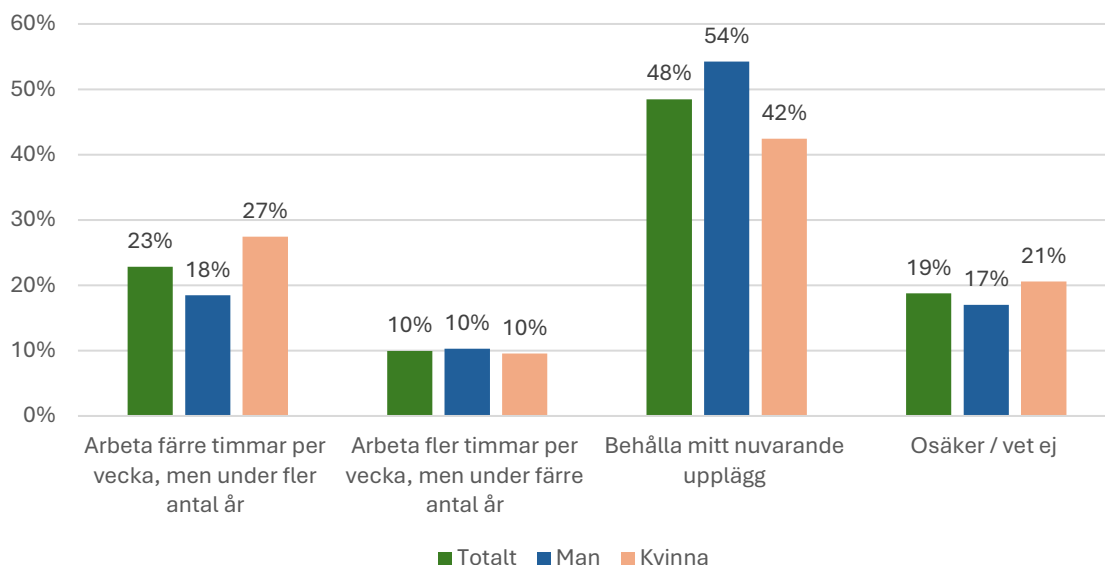
På en direkt fråga om man själv är beredd att arbeta några extra år för att finansiera ytterligare en ledig dag i veckan, så är det 51 % som inte på något sätt är beredd att göra det. 25 % uppger att de kan arbeta 1-2 år extra, och 13 % 3-5 år extra.

För att finansiera en 4-dagarsvecka idag (ca 80% arbetstid), hur många extra år i slutet av arbetslivet är du beredd att arbeta för att inte sänka din framtida pension?



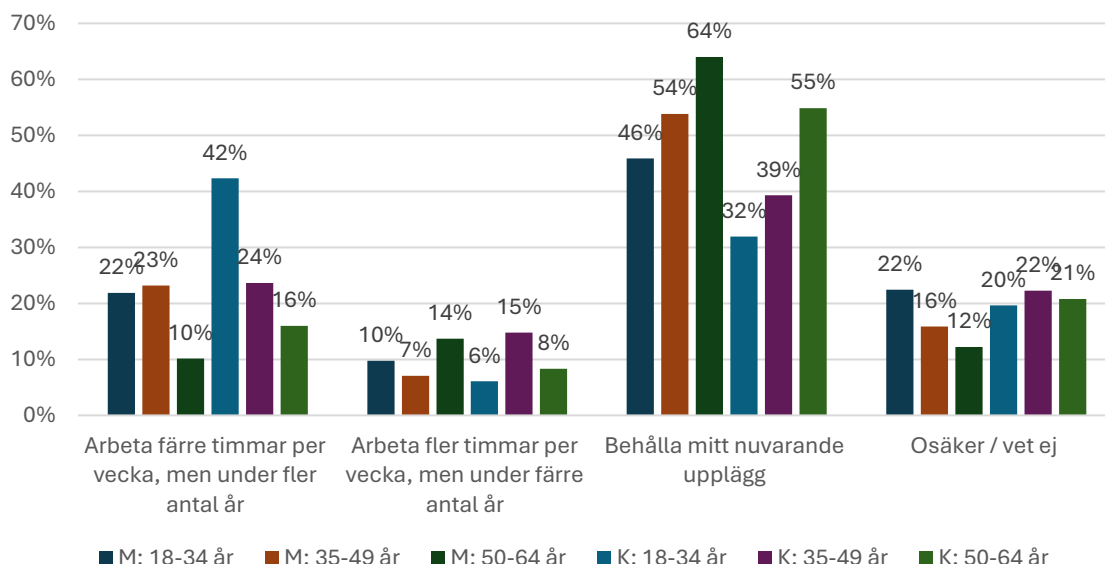
Ju närmare pensionsåldern desto mindre villig är man att arbeta några år extra för att få en ledig dag i veckan. En naturlig men viktig påminnelse om att något man kan tycka låter bra som ung och pensionen känns långt borta känns som en mycket sämre idé när man börjar närma sig pensionen.

### Vilket av följande upplägg skulle du personligen föredra?



Varannan svensk skulle föredra att behålla sin nuvarande arbetstid om man fick välja mellan kortare arbetstid eller att arbeta fler timmar under färre antal år. Det man skall komma ihåg här är att respondenterna ställs inför tre val, vilket också leder till att fler kommer att fundera över alternativen, så slutsatsen man kan dra av detta är att det absolut mest populära upplägget är det vi redan har i Sverige idag.

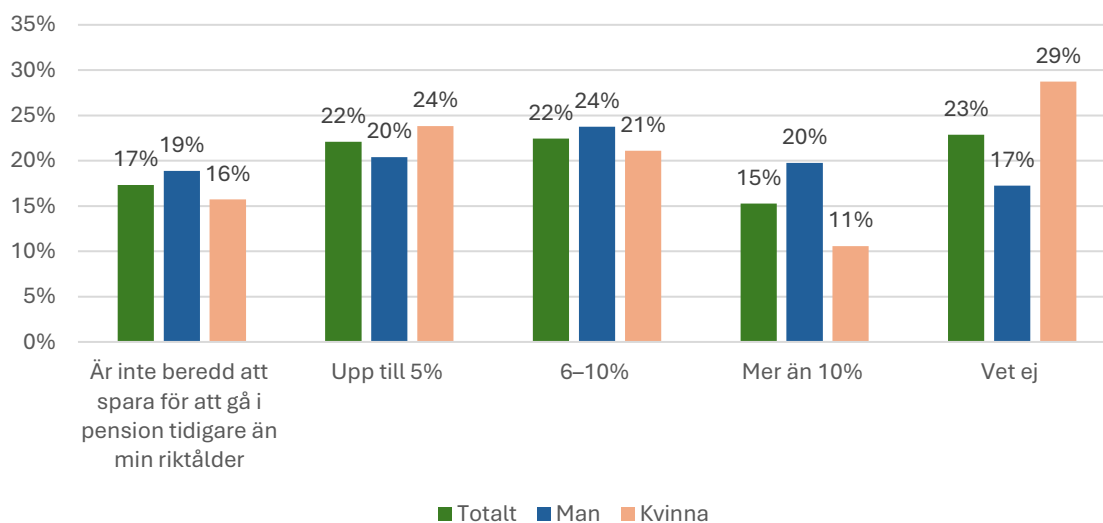
### Vilket av följande upplägg skulle du personligen föredra?



Samma fråga fördelat på ålder och kön, det finns stora ålders- och könsskillnader som är värda att notera. Bland kvinnor 18-34 år är det nästan varannan som vill arbeta färre timmar per vecka men under fler år. Samtidigt bland männen i samma ålder är det bara 22% som svarar samma sak. Bland dessa män är det störst andel som vill behålla

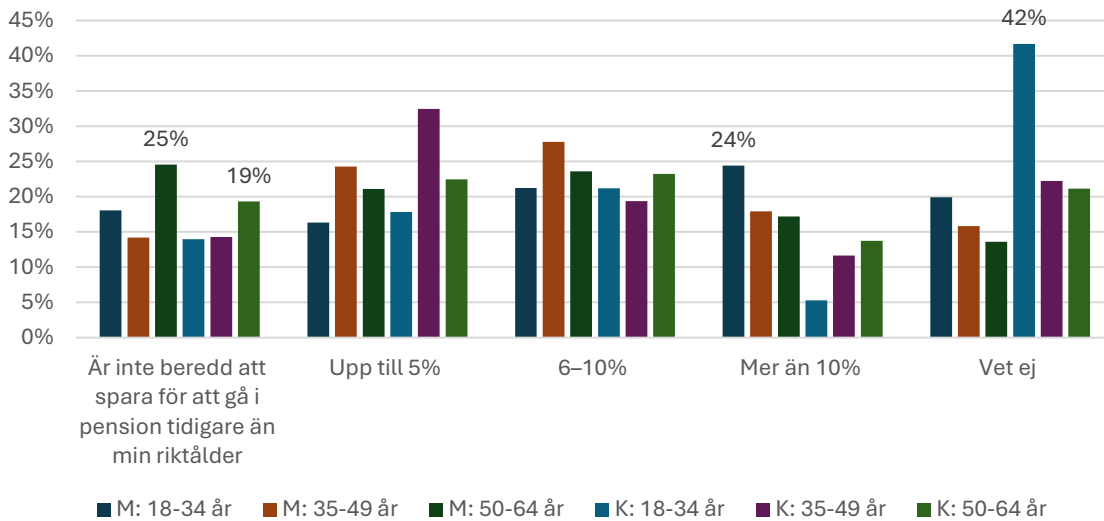
nuvarande upplägg. Men går man upp en ålderskategori anser inte längre kvinnor att färre antal timmar under fler antal år är något man skulle vilja ha alls i någon större omfattning är andra. Ju högre upp i åldrarna man kommer desto fler vill behålla samma upplägg som idag, både bland män och kvinnor. Även det bör vara en indikation på att man helst ser dagens kompromiss som den bästa av alternativen som finns.

## Hur stor andel av din nettolön skulle du kunna spara för att gå i pension tidigare än den officiella riktåldern?



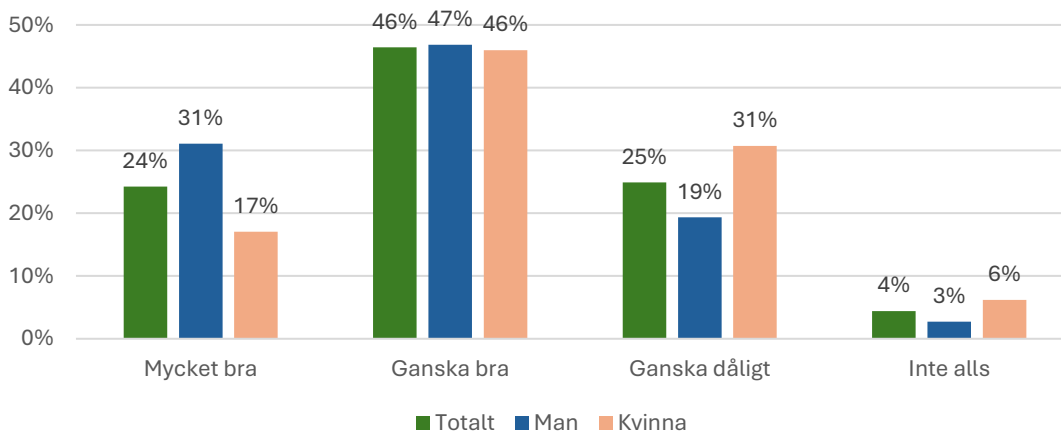
Sex av tio kan tänka sig att spara lite extra till sin pension för att kunna pensionera sig lite tidigare. 17 % kan inte tänka sig det och 23 % kan inte svara på frågan. Att var fjärde svensk inte kan svara på frågan är en indikation på att detta är något man i regel inte känner sig ha någon kunskap kring, pension är diffust för de flesta.

## Hur stor andel av din nettolön skulle du kunna spara för att gå i pension tidigare än den officiella riktåldern?



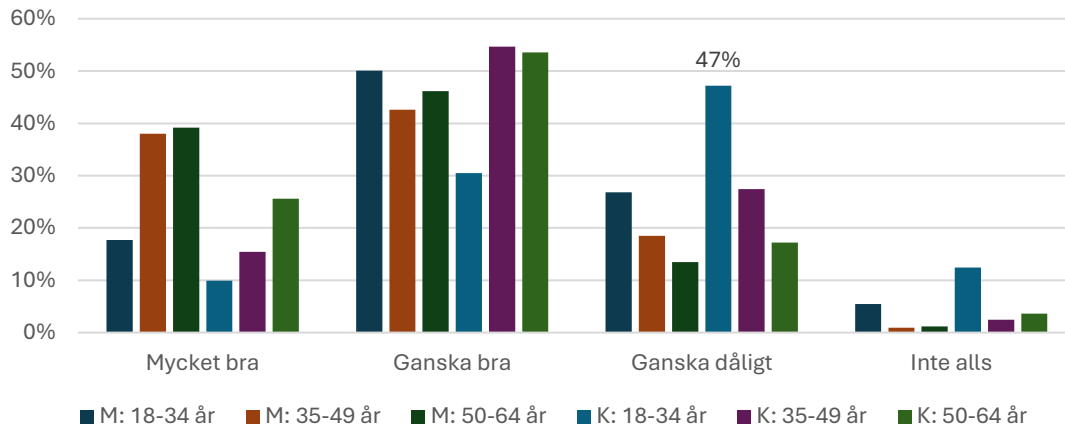
Det finns ålders- och könsskillnader även i denna fråga. Störst motstånd mot att spara lite extra finns i åldersgruppen 50-64 år, det vill säga de som är närmast pensionsåldern. Männerna i yngsta åldersgruppen är värda att nämna, där svarar 24% att de är beredda att spara mer än 10 % av sin lön för att gå i pension tidigare.

## Hur bra förstår du hur din pension påverkas av de val du gör i arbetslivet? (t.ex. om du jobbar heltid, deltid eller när du går i pension)



Var fjärde svensk uppger att de förstår hur pensionen påverkas, lika många uppger att de har ganska dålig förståelse. Det finns en stor könsskillnad här, störst osäkerhet finns bland kvinnor där dubbelt så många kvinnor som män uppger att de inte förstår något alls om effekterna. 31 % av kvinnorna uppger att de förstår ganska dåligt.

Hur bra förstår du hur din pension påverkas av de val du gör i arbetslivet?  
(t.ex. om du jobbar heltid, deltid eller när du går i pension)



Män i åldern 35-64 är de som i absolut störst omfattning säger att de förstår pensionens påverkan av valen i arbetslivet. Bland kvinnor är osäkerheten större i alla åldrar, även om förståelsen ökar något i åldern 50-64 år.